

Raadsvoorstel

Voorstel

Agendanummer :
Datum
raadsvergadering : 9-2-2012
Registratienummer : 2012000078

Onderwerp: Raadsbesluit Tijdelijke regels aanscherping WWB 2012

Gevraagde beslissing: Te besluiten om:
vast te stellen de Tijdelijke regels aanscherping WWB 2012

*Aan de gemeenteraad
van
Krimpen aan den IJssel*

Krimpen aan den IJssel, 3 januari 2012

Inleiding

De wijziging van de WWB per 1 januari 2012, die op 20 december j.l. door de Eerste Kamer is geaccordeerd, heeft ingrijpende wijzigingen tot gevolg. Volgens bijgaand raadsvoorstel wordt spoedshalve een technische aanpassing gepleegd van diverse bestaande verordeningen op basis van artikel 8 WWB, waarmee beleidsregels voor de uitvoering van de WWB zijn vastgesteld. Vervolgens kan de tijd worden genomen om op basis van de uitgangspunten van de wet een geactualiseerd bijstandsbeleid in de verordeningen te verwerken (tweede kwartaal 2012).

Beoogd effect

Hiermee wordt beoogd een rechtmatige uitvoering van de wet te verzekeren.

Achtergrond

Onze organisatie heeft de behandeling van het wetsvoorstel tot wijziging van de WWB met ingang van 1 januari 2012 op de voet gevolgd. Ondanks bezwaren van de VNG, die heeft gewezen op grote uitvoeringsproblemen, ongewenste beleidseffecten en andere knelpunten, heeft de Eerste Kamer op 20 december j.l. met het wetsvoorstel ingestemd.

Op 1 januari 2012 is dan ook in werking getreden de 'Wet tot wijziging van de Wet werk en bijstand en samenvoeging van die wet met de Wet investeren in jongeren gericht op bevordering van deelname aan de arbeidsmarkt en vergroting van de eigen verantwoordelijkheid van uitkeringsgerechtigden' (kortweg: Wet Aanscherping WWB). Uitgangspunten van deze wetswijziging zijn:

- Grotere nadruk op eigen verantwoordelijkheid burger in de voorziening van het bestaan;
- Versterking van het activerende karakter en de vangnetfunctie van de Wet werk en bijstand (WWB);
- Aanscherping van de verplichtingen voor bijstandsgerechtigden;
- Beperking van de doelgroep voor het gemeentelijk minimabeleid.

Wijziging in wet- en regelgeving

Deze uitgangspunten leiden ertoe dat het wettelijk bijstandsregime substantieel van inhoud verandert. Zo gaat voor jongeren een wettelijke zoektijd van vier weken gelden en hebben zij, anders dan onder het regime van de Wet investeren in jongeren (WIJ), geen recht meer op een werkleeraanbod, maar op begeleiding bij de vormgeving van hun eigen verantwoordelijkheid op weg naar economische zelfstandigheid.

Een belangrijke wijziging in de regelgeving betreft voorts het afschaffen van de bijstand voor inwonende meerderjarige kinderen en ouders en de creatie van een toets op het huishoudinkomen. Voorts worden enkele nieuwe verplichtingen in de WWB opgenomen en wordt de doelgroep voor het minimabeleid beperkt tot de groep minima met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm. Daarnaast is een verordeningplicht gecreëerd voor de maatschappelijke participatie van kinderen.

Consequenties voor gemeentelijk beleid

Mede vanwege intrekking van de WIJ per 1 januari 2012 hebben de genoemde ontwikkelingen aanzienlijke consequenties voor het gemeentelijk beleid. Deze consequenties kunnen als volgt worden verduidelijkt:

- De WIJ-verordeningen vervallen van rechtswege per 1 januari 2012. Doordat de WIJ wordt ingetrokken, vervallen de daarop gebaseerde verordeningen eveneens per 1 januari 2012¹. Jongeren vallen door de wetswijziging voortaan onder het WWB-regime (overgangssituaties daargelaten). Dit roept de vraag op of de huidige WWB-verordeningen adequaat voorzien in het regeltechnisch kader voor jongeren, of dat in die verordeningen nog aanpassingen nodig zijn. Dit is een vraag van regeltechnische maar ook van beleidsinhoudelijke aard;
- Door herdefiniëring van de leefvormen die als afzonderlijk bijstandssubject voor bijstand in aanmerking komen alsmede de totstandkoming van de huishoudtoets wordt de kring van rechthebbenden kleiner, hebben meerderjarige kinderen en ouders nog slechts gezamenlijk recht op bijstand en treffen misdragingen van deze belanghebbenden het gezamenlijk inkomen. Dit heeft gevolgen voor het gemeentelijk toeslagenbeleid, het maatregelenbeleid en het minimabeleid en roept de vraag op welke aanpassingen aan de verordeningen noodzakelijk en/of gewenst zijn;
- De nieuwe verplichtingen voor bijstandsgerechtigden hebben gevolgen voor het maatregelenbeleid en het re-integratiebeleid en roepen evenzeer de vraag op welke aanpassingen aan de verordeningen noodzakelijk en/of gewenst zijn;
- De normering van het minimabeleid tot maximaal 110% van de bijstandsnorm kan gevolgen hebben voor de langdurigheidstoeslag e.d.

¹ Intrekking van een regeling brengt mee dat de op die regeling gebaseerde uitvoeringsregelingen van rechtswege vervallen, tenzij voor die regelingen een nieuwe wettelijke grondslag in het leven wordt geroepen (zie Aanwijzingen voor de Regelgeving, A. 243). Uitvoeringsregelingen van een ingetrokken wet behoeven dus niet uitdrukkelijk te worden ingetrokken (zie ook A. 227).

Waarom een Raadsbesluit met tijdelijke regels?

De wetswijziging leidt tot de noodzaak om het gemeentelijk beleid op tal van terreinen te heroverwegen. Gelet op de zeer korte invoeringstermijn is het echter uitermate lastig om reeds voor 1 januari 2012 dit indringende heroverwegingsproces adequaat te hebben afgerond én vormgegeven. Daarbij komt dat de aanscherping van de WWB per 1 januari 2012 niet op zichzelf staat maar een stap is in een proces dat in 2012 vermoedelijk tot nog een aantal wijzigingen in de WWB zal leiden die nopen tot wijziging van het gemeentelijk beleid. Gedacht moet ondermeer worden aan het wetsvoorstel 'Toevoeging van de eis tot beheersing van de Nederlandse taal aan de Wet werk en bijstand' (w.o. 32 328'), de plannen van het kabinet betreffende "Aanpak fraude" (Handhavingsprogramma 2011-2014) en uiteraard de Wet werken naar vermogen.

Mede gelet op de uitvoeringstechnische complicaties die kunnen optreden als op beleidsmatig vlak keuzes worden gemaakt die tot aanpassingen in de uitvoeringspraktijk leiden, is een keus om de overgang naar de nieuwe WWB per 2012 zoveel mogelijk 'beleids- en uitvoeringsarm' te laten plaatsvinden een logische. Met 'beleidsarm' wordt bedoeld dat het huidige gemeentelijk beleid zoveel mogelijk in stand wordt gelaten dan wel dat slechts het minimaal noodzakelijke aan nieuw of gewijzigd beleid wordt vastgesteld. Een en ander in afwachting van een diepgaander integrale heroverweging in 2012. Onder 'uitvoeringsarm' wordt verstaan dat daar waar noodzakelijke aanpassingen in het beleid plaatsvinden, dit op de minst belastende wijze voor wat betreft de uitvoering plaatsvindt. Bij deze uitgangspunten past dat thans niet alle WWB-verordeningen separaat worden gewijzigd en in een bestuurlijk wijzigingstraject worden geplaatst, maar dat slechts daar waar dat strikt noodzakelijk is aanpassingen aan de verordeningen plaatsvinden die middels één Raadsbesluit worden geëffectueerd. Met het thans voorliggende Raadsbesluit wordt dat beoogd.

Wat is de status van het tijdelijk Raadsbesluit?

Het Raadsbesluit heeft formeel gezien het karakter van een wijzigingsverordening, dwz. zij brengt met haar vaststelling door de gemeenteraad een wijziging in de inhoud en betekenis van een aantal verordeningen teweeg. Met de term 'besluit' wordt in dit Raadsbesluit overigens niet bedoeld op het begrip 'besluit', bedoeld in artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht. Dit Raadsbesluit bevat algemeen verbindende voorschriften.

Het Raadsbesluit is tijdelijk van aard, dwz. gericht op het faciliteren van de met de genoemde wetswijziging minimaal noodzakelijke aanpassingen in de gemeentelijke verordeningen. De intentie is erop gericht om in 2012 het gemeentelijk bijstandsbeleid integraal te heroverwegen. De verwachting is dat dit in 2012 zal leiden tot een inhoudelijke aanpassing van de betreffende verordeningen. In dit Raadsbesluit wordt geen gebruik gemaakt van een zgn. 'horizonbepaling', die de duur van de verordening vaststelt op een concrete periode (bijv. tot 1 januari 2013). De ontwikkelingen binnen de sociale zekerheid zijn nog te ongewis om met zekerheid te kunnen vaststellen dat een integrale heroverweging van het lokale sociale zekerheidsbeleid voor een bepaalde datum is afgerond.

Bij de vormgeving van dit Raadsbesluit is ernaar gestreefd om zoveel mogelijk recht te doen aan de Aanwijzingen voor de decentrale regelgeving van de VNG.

Kanttekeningen

Het Platform WWB is op 5 januari 2012 om advies gehoord. De leden van het platform zijn positief over de voorgestelde (technische) wijzigingen en het voornemen de gevolgen hiervan in het gemeentelijk beleid te verwerken. Wel adviseert het platform om, in het kader van

de versterking van het activerende karakter van de Wet werk en bijstand, vanuit de gemeente een actieve werkgeversbenadering te volgen. Naast de samenwerking in het Werkplein IJsselgemeenten zijn wij ook rechtstreeks actief op dit punt. Wij informeren uw raad tegelijkertijd met de beleidsmatige uitwerking van de wetswijziging (tweede kwartaal 2012).

Financiën

Het raadsvoorstel heeft geen financiële gevolgen.

Communicatie

De wijziging van de WWB per 1 januari 2012 wordt uitvoerig gecommuniceerd volgens de gebruikelijke kanalen.

Uitvoering

De uitvoering is geprepareerd op de wijziging met diverse cursussen. Verdere aanpassing van de administratieve organisatie zal in de loop van 2012 worden doorgevoerd.

Bijlagen

Ontwerp-raadsbesluit

In de vergadering van de besluitvoorbereidende commissie van 19 januari 2012 is dit voorstel aan de orde geweest.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Krimpen aan den IJssel,

mr. A. Boele
secretaris

L.M. Huizer
burgemeester

Ontwerp-besluit

De raad van de gemeente Krimpen aan den IJssel;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 3 januari 2012;

b e s l u i t :

vast te stellen de Tijdelijke regels aanscherping WWB 2012:

Artikel I. Wijziging Re-integratieverordening

De Re-integratieverordening wordt als volgt gewijzigd:

a. Voor hoofdstuk 4 met de titel 'Slotbepalingen' wordt een nieuw hoofdstuk ingevoegd dat luidt als volgt: "Hoofdstuk 4. Regelingen in verband met de wijzigingen in de WWB en intrekking van de WIJ per 1 januari 2012." In dit hoofdstuk worden de hierna volgende artikelen ingevoegd.

b. Artikel 13a wordt ingevoegd met als opschrift: Wijziging betekenis begrippen.

Artikel 13a luidt als volgt:

1. Waar in deze verordening de begrippen 'alleenstaande', 'alleenstaande ouder' en 'gezin' worden gebruikt, hebben deze vanaf 1 januari 2012 dezelfde betekenis als in artikel 4 van de wet.

2. Waar in deze verordening wordt gesproken van 'gehuwde(n)' of 'gehuwdennorm' hebben deze begrippen vanaf 1 januari 2012 dezelfde betekenis als 'gezin', bedoeld in artikel 4, respectievelijk 'gezinsnorm', bedoeld in artikel 21, eerste lid, van de wet.

c. Artikel 13b wordt ingevoegd met als opschrift: Afwijkende bepalingen voor jongeren.

Artikel 13b luidt als volgt:

1. In afwijking van hetgeen in deze verordening is bepaald, kunnen de volgende voorzieningen bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel b van de wet niet worden ingezet voor de arbeidsinschakeling van belanghebbenden jonger dan 27 jaar:

- onbeloonde additionele arbeid als bedoeld in artikel 10a van de wet;
- de voorzieningen bedoeld in artikel 31, vijfde lid van de wet.

2. In afwijking van hetgeen in deze verordening is bepaald kan het college nadere regels stellen om voor personen jonger dan 27 jaar tegemoetkomingen, verbonden aan de voorzieningen, niet te verstrekken.

d. Het opschrift van hoofdstuk 4 komt te luiden: "Hoofdstuk 5. Slotbepalingen."

Artikel II. Wijziging Toeslagenverordening Wet werk en bijstand Krimpen aan den IJssel 2008

De Toeslagenverordening Wet werk en bijstand Krimpen aan den IJssel 2008 wordt als volgt gewijzigd:

a. Artikel 8, derde lid, wordt ingevoegd.

Het derde lid luidt als volgt:

Vanaf 1 januari 2012 wordt voor de berekening van de langdurigheidstoelage onder 'laag inkomen', als bedoeld in artikel 36 WWB, verstaan een inkomen van 100% van de bijstands-

norm. Aanspraak kan worden gemaakt, mits sprake is van een laag inkomen gedurende een ononderbroken periode van 48 maanden voorafgaand aan de peildatum en geen uitzicht aanwezig is op inkomensverbetering.

b. Voor hoofdstuk 5 met de titel 'Slotbepalingen' wordt een nieuw hoofdstuk ingevoegd dat luidt als volgt: "Hoofdstuk 5. Regelingen in verband met de wijzigingen in de WWB en intrekking van de WIJ per 1 januari 2012." In dit hoofdstuk worden de hierna volgende artikelen ingevoegd.

c. Artikel 9a wordt ingevoegd met als opschrift: Wijziging betekenis begrippen.

Artikel 9a luidt als volgt:

1. Waar in deze verordening de begrippen 'alleenstaande', 'alleenstaande ouder' en 'gezin' worden gebruikt, hebben deze vanaf 1 januari 2012 dezelfde betekenis als in artikel 4 van de wet.

2. Waar in deze verordening wordt gesproken over 'gehuwde(n)' of 'gehuwdennorm' hebben deze begrippen vanaf 1 januari 2012 dezelfde betekenis als 'gezin', bedoeld in artikel 4, respectievelijk 'gezinsnorm', bedoeld in artikel 21, eerste lid, van de wet.

d. Artikel 9b wordt ingevoegd met als opschrift: Wijziging verwijzingen

Artikel 9b luidt als volgt:

1. Waar in deze verordening wordt verwezen naar artikel 21, onderdeel a, van de wet, moet voor die verwijzing vanaf 1 januari 2012 worden gelezen: artikel 20, eerste lid, onderdeel b, van de wet.

2. Waar in deze verordening wordt verwezen naar artikel 21, onderdeel b, van de wet, moet voor die verwijzing vanaf 1 januari 2012 worden gelezen: artikel 20, tweede lid, onderdeel b, van de wet.

3. Waar in deze verordening wordt verwezen naar artikel 21, onderdeel c, van de wet, moet voor die verwijzing vanaf 1 januari 2012 worden gelezen: artikel 21, eerste lid, van de wet.

e. Artikel 9c wordt ingevoegd met als opschrift: Intrekking WIJ

Artikel 9c luidt als volgt:

1. De bepalingen van deze verordening zijn vanaf 1 januari 2012 evenzo van toepassing op personen van 21 jaar of ouder doch jonger dan 27 jaar.

2. Aan een alleenstaande van 21 jaar wordt geen toeslag toegekend in verband met het niet of niet geheel kunnen delen van kosten, bedoeld in artikel 25, van de wet.

3. Aan een alleenstaande van 22 jaar wordt geen toeslag toegekend in verband met het niet of niet geheel kunnen delen van kosten, bedoeld in artikel 25, van de wet.

4. Aan het bepaalde in het tweede en derde lid wordt geen toepassing gegeven in de periode dat een verlaging in verband met schoolverlating wordt toegepast als bedoeld in artikel 28, van de wet.

f. Het opschrift van hoofdstuk 5 komt te luiden: "Hoofdstuk 6. Slotbepalingen."

Artikel III. Wijziging Afstemmingsverordening Wet werk en bijstand 2011

De Afstemmingsverordening WWB 2011 wordt als volgt gewijzigd:

a. Voor hoofdstuk 3 met de titel 'Slotbepalingen' wordt een nieuw hoofdstuk ingevoegd dat luidt als volgt: "Hoofdstuk 3. Regelingen in verband met de wijzigingen in de WWB en intrek-

king van de WIJ per 1 januari 2012.” In dat hoofdstuk worden de hierna volgende artikelen ingevoegd.

b. Artikel 14a wordt ingevoegd met als opschrift: Wijziging betekenis begrippen.

Artikel 14a luidt als volgt:

1. Waar in deze verordening de begrippen ‘alleenstaande’, ‘alleenstaande ouder’ en ‘gezin’ worden gebruikt, hebben deze vanaf 1 januari 2012 dezelfde betekenis als in artikel 4 van de wet.

2. Waar in deze verordening wordt gesproken over ‘gehuwde(n)’ of ‘gehuwdennorm’ hebben deze begrippen vanaf 1 januari 2012 dezelfde betekenis als ‘gezin’, bedoeld in artikel 4, respectievelijk ‘gezinsnorm’, bedoeld in artikel 21, eerste lid, van de wet.

c. Artikel 14b wordt ingevoegd met als opschrift: Onvoldoende meewerken aan plan van aanpak

Artikel 14b luidt als volgt:

Onder de ‘gedragingen’ als bedoeld in artikel 10, tweede lid, wordt vanaf 1 januari 2012 mede verstaan: het onvoldoende meewerken aan het opstellen, uitvoeren dan wel evalueren van een plan van aanpak (tweede categorie).

d. Artikel 14c wordt ingevoegd met als opschrift: Intrekking WIJ

Artikel 14c luidt als volgt:

De bepalingen van deze verordening zijn vanaf 1 januari 2012 evenzo van toepassing op personen van 18 jaar en ouder doch jonger dan 27 jaar. Een verlaging op grond van gedragingen, benoemd in deze verordening, kan eveneens worden toegepast op de bijzondere bijstand die aan belanghebbenden op grond van artikel 12 van de wet wordt verstrekt.

e. Het opschrift van hoofdstuk 3 komt te luiden: “Hoofdstuk 4. Slotbepalingen.”

Artikel IV. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2012.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Krimpen aan den IJssel in zijn openbare vergadering van 9 februari 2012.

De griffier,

De voorzitter,

ALGEMENE TOELICHTING

In dit Raadsbesluit wordt bij elke te wijzigen verordening een bepaling voorgesteld die regelt dat de begrippen 'alleenstaande', 'alleenstaande ouder' en 'gezin' per 1 januari 2012 in die verordening dezelfde betekenis hebben als in de gewijzigde WWB. Uit een oogpunt van duidelijkheid is dit opgenomen. Vervolgens is bepaald dat voor 'gehuwden' en 'gehuwdenorm' moet worden gelezen en 'gezin' resp. 'gezinsnorm', om daarmee te verduidelijken dat onder het nieuwe regime vanaf 2012 niet meer de gehuwden maar het gezin de norm is waarmee gewerkt moet worden. Een tweede technische aanpassing vloeit voort uit de intrekking van de WIJ, omdat regels voor bijstandsverlening aan jongeren tot 27 jaar vanaf 1 januari 2012 in de WWB zelf zijn opgenomen.

De wijziging van de Re-integratieverordening voor personen jonger dan 27 jaar is conform de inmiddels vervallen WIJ-systematiek. Het college kan besluiten tegemoetkomingen, verbonden aan voorzieningen, niet te verstrekken, zoals onkostenvergoedingen i.v.m. onbeloonde arbeid, premie en inkomstenvrijlating bij arbeidsinschakeling e.d. Dergelijke tegemoetkomingen zijn ook thans reeds in het kader van de WIJ niet beschikbaar.

De wet maximaliseert vanaf 1 januari 2012 het laag inkomen, ter vaststelling van de langdurigheidstoeslag, op 110% van de bijstandsnorm. Bij de vaststelling van het gewijzigde bijstandsbeleid in het voorjaar van 2011 is het laag inkomen reeds bepaald op 100% van de bijstandsnorm, in navolging van andere gemeenten in de regio (bijvoorbeeld Capelle aan den IJssel). De invoeging van artikel 8, derde lid Toeslagenverordening heeft derhalve eveneens een technisch karakter.

Nieuw in de wet is het plan van aanpak, vermeld in artikel 44a WWB. Dit ter uitwerking van de verplichtingen, vermeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel b WWB. Het sanctiebeleid is recentelijk geactualiseerd via de Afstemmingsverordening WWB 2011. Gelet op de maatregelwaardige gedragingen, die momenteel reeds zijn opgenomen in de tweede categorie, is het redelijk hierbij aan te sluiten wanneer de verplichtingen die uit het plan van aanpak voortvloeien niet worden nagekomen.